

Granskning av årsredovisning 2019

Falkenbergs kommun

Projektledare Rebecca Lindström

Projektmedarbetare Rebecka Åremann

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och Revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning och metod	4
Iakttagelser och bedömningar	6
Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	6
God ekonomisk hushållning	8
Rättvisande räkenskaper	9

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för perioden 2019-01-01 – 2019-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Avvikelse mot lag och god sed sker avseende att anpassning till ny lagstiftning ej skett i sin helhet avseende utformning av förvaltningsberättelsen. Kommunen presenterar inte informationen i förvaltningsberättelsen utifrån kommunkoncernen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019. Kommunen har inget negativt resultat från tidigare år att återställa.

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att utfallet delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Ett av två mål bedöms som uppfyllda.

I årsredovisningen sker uppföljning i enlighet med den nya styrmodellen vilken formellt sett gäller från och med år 2020. Med anledning av detta kan vi inte göra någon bedömning om utfallet för helåret är förenligt med kommunfullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning år 2019. Vi är medvetna om att det är ett aktivt val av kommunstyrelsen att påbörja uppföljning enligt den nya styrmodellen redan i årsredovisning 2019.

En sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning för år 2019 lämnas, kommunstyrelsen gör bedömningen att Falkenbergs kommun delvis har en god ekonomisk hushållning.

Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Avvikelser mot lag och god redovisningssed har påträffats avseende redovisning av schablonersättningar, statsbidrag från Migrationsverket, kortfristiga skulder samt avsättningar.

Den samlade beloppsmässiga storleken på identifierade avvikelser kan inte bedömas fullt ut då uppgift om detta saknas i årsredovisningen. Vi bedömer därav att det kan finnas en

osäkerhet huruvida redovisat resultat ger en rättvisande bild år 2019. Avvikelserna från god sed har noterats även tidigare år varför vi uppmanar kommunstyrelsen att framgent anpassa redovisning i enlighet med god redovisningssed.

Inledning

Bakgrund

Revisorerna har enligt 12 kap. 1 § kommunallagen bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Vidare ska revisorerna enligt 12 kap. 2 § kommunallagen bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas bedömningar ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i kommunen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Vår granskning baseras på den årsredovisning som presenterades för oss 2020-04-01. Den granskade årsredovisningen fastställdes av kommunstyrelsen 2020-04-14 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2020-04-28.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

Iakttagelser och bedömningar

Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

Iakttagelser

Förvaltningsberättelse

Den 1 januari 2019 trädde lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) i kraft. Enligt lagen ska förvaltningsberättelsen innehålla följande information¹:

- En översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet.
- Information om kommunkoncernen.
- Upplysningar om viktiga förhållanden för resultat och ställning.
- Upplysningar om händelser av väsentlig betydelse för kommunen som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.
- Upplysning om kommunens förväntade utveckling.
- Upplysningar om väsentliga personalförhållanden samt sjukfrånvaron.
- Upplysningar om andra förhållanden som är av betydelse för styrning och uppföljning av kommunens verksamhet.
- Utvärdering av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.
- Utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.
- Upplysning om årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Eftersom kommunen ingår i en kommunal koncern, ska upplysningarna ovan, utom vad gäller sjukfrånvaron, även omfatta koncernen². Rådet för kommunal redovisning har gett ut rekommendation R15 Förvaltningsberättelse som förtydligar lagens intentioner. Rekommendationen träder i kraft 1 januari 2020. Tidigare tillämpning uppmuntras.

Förvaltningsberättelsen i Falkenberg kommuns årsredovisning innehåller inte ovanstående rubriker, omfattar inte koncernen och utformningen av förvaltningsberättelsen är inte anpassad till den nya lagstiftningen.

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av den kommunens verksamhet. Ett urval av nyckeltal presenteras för fem år i sammandrag.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning, vilken utgår ifrån RK-modellen. Årets resultat uppgår till 7 mnkr (59,2 mnkr). Kommunens soliditet inkl. pensionsskuld och exkl. förmedlade lån uppgår till 30,2 % (32,2 %).

Falkenberg kommuns resultat i relation till skatteintäkter och statsbidrag uppgår till 0,3 % (2,4 %). Skatteintäkter och generella statsbidrag ökat med 4,4 % (1,3 %) och nettokostnaderna har ökat med 6,1 % (3,8 %).

¹ LKBR (2018:597), kapitel 11

² LKBR (2018:597), kapitel 11, § 12

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om händelser av väsentlig betydelse för kommunen som inträffat under räkenskapsåret samt upplysning om kommunens förväntade utveckling ur ett ekonomiskt perspektiv under rubriken "Omvärld".

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om väsentliga personalförhållanden samt sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelat. Sjukfrånvaron har sjunkit sedan föregående år, från 5,9 % till 5,6 %. Det lämnas också andra personalrelaterade uppgifter så som ledarskap och arbetsmiljö etc.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om viktiga förhållanden för resultat och ställning som innefattar omvärldsrisker, verksamhetsrisker och finansiella risker.

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning. Resultatet av god ekonomisk hushållning bedöms under avsnittet *god ekonomisk hushållning* i denna rapport.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och resultatet med justering för förändring av resultatutjämningsreserven. I och med årets resultat redovisar kommunen en ekonomi i balans för år 2019. Enligt balanskravsutredningen uppgår årets resultat efter balanskravsjusteringar till 3,6 mnkr. Kommunen har inga tidigare negativa balanskravsresultat att återställa.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i ett eget avsnitt, men ingår i förvaltningsberättelsen. Jämförelse görs mot budget och föregående år.

Nämndernas resultat för 2019 innebär ett underskott med 51,5 mnkr i jämförelse med budget.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett underskott med 15,3 mnkr i jämförelse med budget. Nämnden har under året haft fler inskrivna barn och elever än budgeterat.

Socialnämnden, exklusive försörjningsstöd, redovisar ett underskott med 16,2 mnkr i jämförelse med budget. Nämnden har under året haft fler brukare och utförda timmar än budgeterat.

Servicenämnden redovisar ett underskott på 3,4 mnkr i jämförelse med budget, vilket beror på att IT-enheten har haft högre kostnader för konsulter samt att kost- och städverksamheten har högre lokalkostnader.

Kultur-, fritids- och tekniknämnden redovisar ett underskott med 2,6 mnkr i jämförelse med budget. Underskottet är hänförligt till verksamheten gemensamma lokaler och avser evakueringskostnader för gymnasiet. Ett överskott redovisas avseende den reserv som lösts upp för kommande sanering inom kvarteret Krispeln.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i ett eget avsnitt. Upplysningar om utfallet för större investeringar lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. Nettoinvesteringarna uppgår till 369,2 mnkr vilket är cirka 187 mnkr lägre än budget.

Rådet för kommunal redovisning har gett ut rekommendation R14 Drift- och investeringsredovisning som förtydligar lagens intentioner. Rekommendationen träder i kraft 1 januari 2020.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Avvikelse mot lag och god sed sker avseende att anpassning till ny lagstiftning ej skett i sin helhet avseende utformning av förvaltningsberättelsen. Kommunen presenterar inte informationen i förvaltningsberättelsen utifrån kommunkoncernen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019. Kommunen har inget negativt resultat från tidigare år att återställa.

God ekonomisk hushållning

lakttagelser

Den styrmodell som gäller under år 2019 antogs av kommunfullmäktige år 2016. Styrmodellen innebär att fullmäktige har fastställt fyra övergripande utvecklingsmål, vilka nämnderna och styrelsen (och bolag) ska arbeta i enlighet med. Därutöver har fullmäktige fastställt kritiska kvalitetsfaktorer (KKF), vilka nämnderna och styrelsen skall följa upp. Årliga målvärden för de övergripande utvecklingsmålen samt KKF:erna har inte fastställts av fullmäktige. De målsättningar som nämnderna själva fastställt är formellt sett inte en del av målsättningarna kopplade till god ekonomisk hushållning.

Inför år 2020 har en styrmodell antagits av kommunfullmäktige för att tydligare säkra kommunens kvalitet och ekonomi i enlighet med de politiska beslut som fattas. Centrala inslag i den nya styrmodellen är ett mål-, resultat- och tillitsorienterat förhållningsätt.

I årsredovisningen 2019 sker uppföljning i enlighet med den nya styrmodellen och de nya kommunövergripande målen. Någon avstämning av de verksamhetsmål/utvecklingsmål som gällde för 2019 görs inte.

Finansiella mål

Av budget 2019–2021 framgår att god ekonomisk hushållning i Falkenbergs kommun kännetecknas av budgetföljksamhet, prognossäkerhet och kostnadseffektivitet. I årsredovisningen görs en avstämning mot de finansiella målen som fastställdes i budgeten. Av redovisningen framgår att ett av de finansiella målen bedöms som uppfyllt och att ett mål bedöms som ej uppfyllt, vilket framgår av tabellen nedan.

Tabell 1: finansiella mål

Mål	Utfall 2019	Bedömning
Resultatet ska uppgå till 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.	7 mnkr (motsvarar 0,3%)	Ej uppfyllt
Soliditeten ska uppgå till 30 %.	30,2%	Uppfyllt

Bedömning

Vi bedömer att utfallet delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Ett av två mål bedöms som uppfyllda.

I årsredovisningen sker uppföljning i enlighet med den nya styrmodellen vilken formellt sett gäller från och med år 2020. Med anledning av detta kan vi inte göra någon bedömning om utfallet för helåret är förenligt med kommunfullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning år 2019. Vi är medvetna om att det är ett aktivt val av kommunstyrelsen att påbörja uppföljning enligt den nya styrmodellen redan i årsredovisning 2019.

En sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning för år 2019 lämnas, kommunstyrelsen gör bedömningen att Falkenbergs kommun delvis har en god ekonomisk hushållning.

Rättvisande räkenskaper

lakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar erforderliga noter.

Vid granskningen resultaträkningen har följande noterats:

- Resultatet för Falkenbergs kommun 2019 uppgår till 7,0 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på 37,2 mnkr.

Underskottet beror på att nämnderna redovisar en negativ avvikelse mot budget på 51,5 mnkr och att kommunens pensionskostnader är högre än budgeterat.

Positiv avvikelse mot budget redovisas för skatteintäkter och statsbidrag samt finansiella poster. Kommunen har även under år 2019 erhållit en utdelning, från det kommunala bolaget Falkenberg Energi AB, som översteg budget med 11,0 mnkr. Kommunen har även under år 2019 intäktsfört 7,5 mnkr avseende 2018 års särskilt statsbidrag s.k. Byggbonus.

- Kommunen resultat är 52,2 mnkr lägre än 2018 års resultat. Verksamheternas nettokostnad är 148,5 mnkr högre än föregående år. Ökningen beror framförallt på löneökningar, ökade kostnader till följd av fler barn och elever, fler brukare inom socialnämnden samt högre pensionskostnader i jämförelse med föregående år.
- Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 108,6 mnkr i jämförelse med föregående år.
- Resultatet har belastats med kostnader för paviljonger om 2,2 mnkr vilka avser år 2020. Resultatet är därmed för lågt redovisat år 2019.

Balansräkning

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Övriga balansposter existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i LKBR. Dock lämnas inte noter för samtliga poster i balansräkningen.

Vid granskningen balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Kommunen avviker gällande god redovisningssed avseende periodisering av statsbidraget för tillfälligt stöd för att hantera den rådande flyktingsituationen 2015. Periodiseringen innebär att kortfristiga skulder är för högt redovisade med 9,6 mnkr (16,9 mnkr).

- Falkenbergs kommun gör bedömningen att schablonersättningen (2010:1122) för introduktion och etablering av nyanlända ska gälla under en längre tid än avsatt. Falkenbergs kommun har under ett antal år bokfört ersättningarna som en kortfristig skuld i balansräkningen och intäktsför bidragen efter att beslutade aktiviteter är genomförda. Enligt rekommendation 18 samt R2 och information om redovisning av statsbidrag från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) ska schablonersättningen redovisas som intäkt samma år som utbetalning sker. I balansräkningen uppgår denna post till 46,7 mnkr. Även andra ersättningar från Migrationsverket har bokats upp som en kortfristig skuld på 3,8 mnkr, som har periodiserats från tidigare år.
- Vidare finns det att antal statsbidrag uppbokade som kortfristig skuld som vi inte bedömer är balansgilla. Anledningen är att det är bidrag som erhållits för flera år sedan och som har återredovisats till bidragsgivaren och/eller att de utifrån granskade underlag inte är föremål för återbetalning. Villkoren för bidragen har uppfyllts och ska då enligt rekommendation 18 samt R2 och information om redovisning av statsbidrag från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) intäktsföras. Totalt har vi i vår granskning identifierat ca 22 mnkr som ej är balansgilla bokningar.
- Som kortfristig skuld finns även kostnader för paviljonger uppbokade, 2,2 mnkr, kostnaden avser år 2020. Vi har även i vår granskning identifierat mindre belopp som bokats upp i balansen och avser oförutsedda kostnader.
- Enligt rekommendation materiella anläggningstillgångar (R 4) ska avskrivning ske löpande så snart anläggningen tas i bruk. Kommunen avviker från principen då aktivering av anläggningstillgångar görs en gång om året och inte i samband med att de tas i bruk.

Granskningen har visat att det finns pågående projekt redovisade, som antingen borde ha aktiverats som en anläggningstillgång eller kostnadsförts. Tillämpad redovisning innebär att avskrivningskostnader skjuts på framtiden. Kommunen har totalt bokfört 301,3 mnkr (170,6 mnkr) som pågående projekt.
- Det finns muddringskostnader (2,6 mnkr), kostnader för förstudie inför sanering i Åtran (3,4 mnkr) samt saneringskostnader för kvarteret Krispeln (1,8 mnkr) som redovisade som en avsättning i balansräkningen. Förfarandet är inte i enlighet med R 9 avsättningar och ansvarsförbindelser, där det anges att reservering för utgifter som krävs för den framtida verksamheten inte får redovisas i balansräkningen.
- Redovisningsprincipen för exploateringsmark i kommunen har ändrats under år 2019, intäkter vinstavräknas varje tertiäl allt efter att försäljning sker och kostnader som inte vinstavräknats redovisas som lager. De uppbokningar som skett tidigare års kan vi inte uttala oss om. Per 2019-12-31 finns 143,8 mnkr upptaget som exploateringsmark.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar erforderliga noter. Kassaflödesanalysen överensstämmer med övriga delar av årsredovisningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar erforderliga noter. Jämförelse har gjorts med närmast föregående räkenskapsår. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s R16 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Redovisningsprinciper

Upplysning om tillämpade redovisningsprinciper lämnas som not i årsredovisningen.

Bedömning

Avvikelser mot lag och god redovisningssed har påträffats avseende redovisning av schablonersättningar, statsbidrag från Migrationsverket, kortfristiga skulder samt avsättningar.

Den samlade beloppsmässiga storleken på identifierade avvikelser kan inte bedömas fullt ut då uppgift om detta saknas i årsredovisningen. Vi bedömer därav att det kan finnas en osäkerhet huruvida redovisat resultat ger en rättvisande bild år 2019. Avvikelseerna från god sed har noterats även tidigare år varför vi uppmanar kommunstyrelsen att framgent anpassa redovisning i enlighet med god redovisningssed.

2020-04-17

*Uppdragsledare Fredrik
Carlsson*

*Projektledare Rebecca Lind-
ström*

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Falkenberg kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av avtal. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.